

Voks 2025: Meglepő hasonlóságok a kormányzati- és a brexit-kampány között

Tompos Ádám 2025. június 19., 06:00

Orbán Viktor kitölti a Voks2025 szavazólapot (Forrás: Orbán Viktor/Facebook)

Egy furcsán öltözködő kopasz férfi felugrik egy irodistákkal teli szoba közepén álló asztalra, rövid beszédet mond, majd tollával elkezd ütügetni a jegyzeteit és skandálni kezd. – 350 millió font és Törökország! 350 millió font és Törökország! Újra! – szavalata olyan delejező módon, hogy hallgatósága hamarosan ugyanabban a ritmusban ismételni kezdi a mondatot, kisvártatva pedig az egész iroda zengi, hogy „350 millió font és Törökország”.

Ez a különös jelenet abból a 2019-es, Brexit: Háborúban mindent szabad című játékfilmből származik, ami azt mutatja be, hogy miként is lehetett sikerre vinni a 2016-os népszavazást, aminek eredményeként Nagy-Britannia néhány évvel később kilépett az Európai Unióból. A kilépés-párti kampánynak volt a központi figurája Dominic Cummings, ő az asztalon szónokló kopasz alak, akit a szerep kedvéért komoly frizuraátalakításon áteső Benedict Cumberbatch alakít a filmben.

A való életben is nagyívónak számító Cummings a film szerint egy kocsmai beszélgetés során döbönt rá, hogy a leghatásosabb kampánytéma a félelem: a műszak után söröző és biliárdozó brit munkásosztály képviselői pedig a legjobban attól tartottak, hogy a jövőben jönnek majd még a migráció miatt amúgy is számos kihívással küszködő országukba az idegenek, és elveszik az állásukat. Mivel a második világháborút követően felbomló brit gyarmatbirodalomból létrejövő nemzetközösség országaiból (India, Pakisztán, vagy Jamaica) érkező vendégmunkások eddigre már több évtizede az angliai külvárosokban éltek, de még a 2004-ben csatlakozott kelet-európai országok munkavállalói (Magyarország,

Lengyelország) is már több mint tíz éve vannak jelen a szigetországban, így a kilépéspártiaknak kellett egy új, a meglévő bajokat még jobban növelő mumus. Ez lett Törökország.

Ankara ugyan még 1987-ben kezdte meg a csatlakozási tárgyalásokat és 2016-ban semmilyen olyan jel nem mutatkozott, hogy hamarosan tagjai lesznek az EU-nak, de a brit kilépés mellett érvelő konzervatívok és a függetlenségpártiak (UKIP) egyre csak ezt hajtogatták. Voltak más érveik is: például, hogy Törökországban mennyivel kedvezőtlenebb a bűnözési- és fegyvertartási ráta, mint Nagy-Britanniában, kijelentve, hogy az EU nem fogja tudni megakadályozni, hogy török bűnözők érkezzenek az Egyesült Királyságba. Ijesztgették még a szavazókat azzal is, hogy a török csatlakozás az ottani népesség, valamint a szomszédos Szíria, Irak és Irán miatt is migrációs kockázatokkal jár, valamint azzal is, hogy milyen sok támogatást kapna az ország az uniótól, a mezőgazdaságban például háromszor annyit, mint a brit gazdák. Cumminngsék bedobták azt is, hogy ha a britek kilépnek, akkor azt a pénzt, amit a brüsszeli büdzsébe fizet a szigetország – ez az a bizonyos szállóigévé lett 350 millió font – akkor azt az állami egészségügy kapja meg.

Kevesebb, mint tíz évvel később, egy más szereposztásban, de itt Magyarországon a Voks 2025 elnevezésű nemzeti konzultáció kampánya során nézzük végig ugyanezt a jelenetsort. A tét – egyelőre – nem a magyar kilépés, a „huxit”, hanem az Oroszország által megtámadott Ukrajna „gyors” európai uniós csatlakozásának megakadályozása. A kormány pedig pontosan ugyanazzal az eszköztárral operál, mint a brit kilépéspártiak: ha Ukrajna uniós tag lesz, jön a „kegyetlen”, Brüsszel által felfegyverzett ukrán maffia, eláraszt minket az olcsó „migránsmunkaerő”, tönkremegy a magyar mezőgazdaság, a nekünk járó támogatásokat az ukránok kapják meg, így nem jut majd pénz a magyar szakrendelők és kórházak felújítására. Még a csúsztatásokra épülő uszításokat támogató kampányszlogenek is hasonló szellemiségűek: a brexit sikerét a „vegyük vissza az irányítást” jelszava alatt vezényelték le, addig a kormánykonzultáció azzal fut, hogy „ne hagyjuk, hogy a fejünk felett döntsenek”.

Nem ez az első ilyen alkalom egyébként, hogy a magyar kormány egy az egyben átvesz egy-egy elemet a brexit-kampányból, 2018-ban például pontosan ugyanazzal a Szlovéniában készült fotóval futott az Orbán-kabinet migránsellenes „tájékoztatása”, amivel a kilépés mellett érvelt a Nigel Farage UKIP-elnök és Boris Johnson későbbi miniszterelnök fémjelezte „Leave” csapat a szigetországban. Ennek ellenére nincs közvetlen bizonyíték arra, brexites kampányguruk dolgoznának a magyar kabinetnek, vagy hogy a kilépéspártiakat magyar csapat segítette volna – sőt, a kampány idején Orbán Viktor fizetett újsághirdetésben kérte a briteket a maradásra. Később viszont Farage volt az, aki egy magyar propagandalapnak nyilatkozva azt tanácsolta Orbánnak, léptesse ki Magyarországot az EU-ból. Figyelemreméltó az is, hogy a kormányközeli Mathias Corvinus Collegium idei fesztiválján az egyik fellépő éppen az Oroszországban töltött évei és remek ottani kapcsolata miatt korábban kémvádakkal illetett Dominic Cummings lesz – aki újabban előszeretettel emlegeti „az ukrán maffiaállamot”, amit szerinte nem kellett volna támogatnia az uniónak.

Cummings nagy újítása volt, hogy a Cambridge Analytica adatelemző cég segítségével több millió olyan potenciális szavazóhoz tudta továbbítani a kilépéspártiak Törökországgal és a 350 millió fonttal kapcsolatos üzenetét, akiket korábban magára hagyott a 2016-ban az

unióban maradás mellett érvelő Munkáspárt. Erre az időszakra ugyanis már csak nevében volt „munkás” a Labour: Tony Blair miniszterelnöksége alatt ugyanis nemcsak hogy a neoliberális eszméket tette sajátjává a valamikor baloldalinak számító párt, a szavazói is úgy érezték, hogy immár a nagyvárosi elitnek és nem nekik, sokszor külvárosi küzdőknek próbálnak megfelelni. Szimbolikus állomása volt ennek a tévesztésnek az a jelenet, amikor 2010-ben a munkáspárti Gordon Brown miniszterelnök-jelölt egy bekapcsolva maradt mikrofon mellett bigottnak nevezte azt a szavazóját, akit a bevándorlók miatt aggódott. A bakira úgy ráment a Labour kampánya, hogy szép lassan jobboldalivá váltak ezek a kerületek, úgyhogy hat évvel később ezekből a hagyományosan baloldali körzetekből szedték össze győztes voksait kilépéspártiak a brexit-referendumon. Amikor a Guardian című napilap a brexit-mozi kapcsán megszólaltatta az egyik olyan baloldali, maradás párti képviselőt, Gloria De Pierót, önkritikusan meg is jegyezte, hogy amikor látta a kocsmában biliárdozó melósokkal beszélgető Cummingsot, akkor fel is tette maguknak, „bizniszszerű kampányt” levezénylőknek a költői kérdést: vajon melyikük csinált ilyesmit? Az így begyűjtött féligazságokat aztán odáig turbózták a kilépéspártiak, hogy az előzetes közvélemény-kutatásokra alaposan rácăfolva megnyerték a népszavazást, amit a maradás hívei közül sokan a vidéki rozsdaovezetek tájékozatlan, önsorsrontó öregjeinek a nyakába varrtak.

A Voks 2025 kampánya pedig most ért egy olyan szakaszba, ami úgy fest, mintha a brexit-kampány kilépéspárti taktikáját szeretné követni: eljutni azokhoz, akik nem foglalkoznak túl sokat a politikával és annak részletkérdéseivel. Nekik magyaráz hitetlenkedve Ukrajna esetleges uniós tagságáról a luxusszelfijei közül Vasvári Vivien celebritás. Nekik ajánlja figyelmükbe a szavazás lehetőségét a labdarúgó bajnokság gólkirálya, Böde Dániel. Őket szólítják meg (vagy sokszor mindjárt fel) a kistélepülések polgármesterei is. Akik közül sokan ugyan függetlenek, de simán beállnak szavalatukhoz egy fideszes molinó elé és minden skrupulus nélkül közlik a választókkal, hogy a Voks 2025-ön nemmel kell szavazni Ukrajna uniós tagságára. Hogy ebben miért érez lehetőséget a Fidesz-KDNP és az általa támogatott kormány, arra a választási matematika adhat választ, hiszen egyrészt a kistélepülések számítanak a hátszáguknak, innen kapják a legtöbb voksot. Másrészt a Tisza Párt által népszavazásnak nevezett Nemzet Hangja nemzeti konzultáción mindössze 58 százaléka értett egyet a válaszadóknak azzal, hogy Ukrajnát gyorsított eljárásban fel kell venni az EU-ba. Vagyis a Tisza közlése szerint ebben a kérdésben jókora az egyet nem értés, amit a jelek szerint igyekeznek kihasználni a kormánypártok.

Ahogy persze figyelik a kérdés politikai pszichológiai vonatkozását is. Az az érv ugyanis, hogy „az ukránok kapják a magyarok pénzét” feltűnően rímel arra, amit az ország szegény sorsú csücskeiben járva gyakran hangoztatnak a rászorulók: jelesül, hogy nemcsak a Magyarországra érkező menekültek, hanem ők, magyarországi nélkülözők is megérdemelnék azt a sok segélyszállítmányt, amit kapnak a kárpátaljaiak és az ukránok. Akik közül már eleve sokan dolgoznak Magyarországon, hiszen jó néhány évvel ezelőtt megnyílt előttük a magyar munkaerőpiac – úgyhogy több helyen a munkabérek leestek, a munkásszállónak kiadható ingatlanok árai viszont felmentek. Hogy ezt éppen az a kormány tette ezt lehetővé, amelyik most egy megélhetési válság, az elszálló infláció közepén mumussá teszi a behívott és behozott ukránokat, meg a hazájukat, az pont olyan semmiséggé hat a kommunikációs szőnyegbombázásban, mint az a tény, hogy a brexitet a rémséges török tagsággal és az abból következő borzalmas migrációval indokló Boris

Johnsonnak egyik felmenőjét úgy hívták, hogy Ali Kemal. Ő ugyanis egy, a huszadik század elején Angliába költöző, török bevándorló volt.